

7.4.2021

Pieksämäen vesienhoitoryhmän kokous 1/2021

Aika 25.3.2021 Klo 13.00–15.15
Paikka MS Teams

Läsnä Pekka Häkkinen, Pieksämäki (pj.)
Jari Nykänen, Pieksämäki
Juha Siikanen, Pieksämäki
Sari Heikkinen, Keski-Savon ympäristötoimi
Maija Nykänen, Keski-Savon ympäristötoimi
Lauri Puhakainen, Etelä-Savon ELY-keskus
Tarmo Muuri, Etelä-Savon ELY-keskus
Juho Kotanen, Etelä-Savon ELY-keskus
Toni Roiha, Etelä-Savon ELY-keskus (siht.)
Seppo Reponen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Marjo Ahola, Suomen metsäkeskus
Matti Laaksonen, Pieksämäen Vesi

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Alkuun pidettiin lyhyt esittäytymiskierros. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Häkkinen ja sihteeriksi Toni Roiha.

2 Ryhmän puheenjohtajan valinta

Ryhmästä ehdotettiin koko ryhmän puheenjohtajaksi Pekka Häkkistä. Tämä sai kannatusta ja näin ollen uudeksi Pieksämäen vesienhoitoryhmän puheenjohtajaksi valittiin Pekka Häkkinen.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Roiha kävi lävitse edellisen kokouksen [pöytäkirjaa](https://esvesienhoito.wordpress.com) (esvesienhoito.wordpress.com). Pöytäkirja hyväksyttiin.

4 Vesienhoidon tilannekatsaus

Kotanen esitteli vesienhoidon tilannekatsauksen vesienhoidon kuulemisen tilanteesta. Todettiin, että kuuleminen on alkanut 2.11.2020 ja kestää 14.5.2021 saakka. Liitteenä mukana tulevassa Juho Kotasen PowerPoint -esitelmässä (Anna palautetta Etelä-Savon vesienhoidosta!, Juho Kotanen). Esitelmästä löytyy tarkemmat ohjeet ja linkit kuulemispalautteen lähettämiseen.

5 Vehka-Uuhilampien kunnostus, tilannekatsaus

Lauri Puhakainen taustoitti Vehka- ja Uuhilammen kunnostuksen tilanteen. Sedimenttitutkimus on tilattu Rambolilta ja valmistunut 14.12.2020. Tutkimuksen yhteydessä ei todettu sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeessa 1/2015 annetun laatuksiteritasoa 1A, eikä VNa:n 214/2007 kynnysarvotasoa ylittäviä pitoisuuksia metalleja, PAH- tai PCB-yhdisteitä. Sedimentin läjitykselle ei ole rajoitteita haitta-aineiden osalta. Sedimentin maalajiksi arvioitiin aistinvaraisesti lieju.

Todettiin, että hoitosuunnitelmassa olevat ruoppaukset olisi näin ollen mahdollista toteuttaa ja olisi mahdollisesti myös vaikuttavin hoitokeino. Puhakainen ehdotti ajatuksena kaupungille, että rahaa voisi hakea syksyllä alkavasta ympäristöministeriön Helmi-hankkeen rahoitushausta. Puhakainen sanoi, että tässä rahoitushakemuudessa on aikaisemmissa hankkeissa saatu hyviä tukiprosentteja.

Keskustelua jatkettiin mahdollisen ruoppauksen suunnittelulla. Todettiin, että seuraava vaihe olisi lupa-

asiakirjojen laatiminen. Luvan hakeminen voisi hankkeessa tapahtua ELY-keskuksen johdolla (ELY voi toimia hakijana, koska rahoitus tulee ympäristöministeriöstä), mutta yhteistyötä tarvitaan Pieksämäen kaupungin kanssa esimerkiksi läjitysalueiden valinnassa. Pieksämäen edustaja totesi, että kaupungilla on vuokrattuna maatalouskäytössä olevia/raivattuja pelloja jonne ruoppauslietteen sijoittaminen voisi olla yksi mahdollisuus. Ryhmässä todettiin, että läjitysalueiden pitää olla tiedossa luvan hakemisvaiheessa. Todettiin myös, että luvan hinta määräytyy ruopattavan kuutiomäärän mukaan. Pieksämäen edustaja totesi, että asia on käsiteltävä lautakunnassa.

Todettiin, että aliveden pinnannostosta ei oikeastaan olisi suurta hyötyä, koska vedenkorkeus vaihtelee sen verran vähän ja keskiveden pinnan korkeuden nostossa aiheutuisi taas rakennuksille ongelmia. Alueelta viimeiset mitatut pinnankorkeudet ovat vuodelta 2019 (Pieksämäen kaupunki). Todettiin, että tätä hanketta ei lähdettäisi ainakaan tässä vaiheessa edistämään.

Seuraavaksi ryhmässä keskusteltiin Vehka- ja Uuhilampien valuma-alueelle suunnitteilla olevista kosteikoista. Roiha totesi, että avustushakemus aiheesta on tällä hetkellä käsittelyssä ELY-keskuksessa. Ympäristöministeriöstä ei ole vielä tullut päätöstä Etelä-Savon ELY-keskukselle myönnettävästä rahoituksen määrästä. Roiha totesi, että avustushakemuksesta korjattiin hankkeen toteuttamisaikaa 30.11.2021 saakka. Päätöksiä avustushakemuksien osalta aloitetaan tekemään huhtikuun alun aikana (heti kun YM:n myöntämät rahat ovat selvillä). Kaupungin edustaja kertoi, että seurakunnalta on saatu kosteikkorakenteiden suunnitteluille lupa (Juha Korhonen). Lopullisen toteutusluvan antaa kuitenkin kirkkoneuvosto suunnitelmien valmistuttua.

Yleisesti alueella on laskeva pesivän linnuston määrä ja naurulokit ovat hävinneet alueelta. Keskustelua tuli myös Pieksänjärven hoitokalastuksesta. Seppo Reponen totesi, että Pieksänjärveltä oli kevään rysäpyynnillä saatu kokonaissaaliiksi n. 6.5 tonnia vähempiarvoista kalaa. Särkiä hoitokalastuksessa on viime vuosina tullut kohtalaisen vähän, joten pyyntitarvettakin olisi ehkä syytä arvioida tarkemmin. Pieksänjärven mataluuden takia kalastuspaikkojen löytäminen on ollut ongelmallista. Samalla Reponen kertoi, että sama hoitokalastaja ei pääse tänä vuonna urakoimaan vaan mahdolliseen hoitokalastukseen joudutaan etsimään uusi urakoitsija.

Puhakainen kertoi myös aiheen yhteydessä Vehkalammen pesimälinnuston laskennasta. Roiha tiedusteli kuinka Pieksämäen seudun muut lintuvesihankkeet. Puhakainen kertoi, että Tuomiojärven patosuunnittelu on käynnissä (valmistuu 31.5.2021). Valmistumisen jälkeen pohditaan vanhan säännöstelypadon uusintatarvetta.

Kirkko-Surnuin kohdalla hoitosuunnitelma ei vielä ole valmistunut (konsultti 4 kk myöhässä). Suunnitteluun on sisältänyt myös valuma-alue tarkastelua. Alueella olisi tarkoitus aloittaa pohjapadon suunnittelu. Suunnittelussa olisi myös keskiveden korkeuden maltillinen nosto tai vaihtoehtoisesti aliveden korkeuden säätely. Alueelta ei kuitenkaan ole vedenkorkeustietoa. Pieksänjärven osalta Kirkko-Surnuin valuma-alue tärkeä, koska alueelta tulee runsaasti kuormitusta.

Ryhmässä Kirkko-Surnuin valuma-alue toimenpiteet herättivät keskustelua. Metsäkeskuksen mukaan KEMERA -tuki ei ole ainakaan helposti sovellettavissa Kirkko-Surnuin valuma-alueen tapauksessa, koska tuen ehtona on että vähintään 50 % maanomistuksesta tulisi olla yksityisillä henkilöillä. Tämä ei Metsäkeskuksen mukaan ainakaan nopealla karttatarkastelulla täyty. Ryhmässä keskusteltiin, että Bovalius-säätiö olisi mahdollisesti tukikelpoinen. Yhtenä ehdotuksena toimenpiteelle voisi olla vesistöasioiden neuvonta alueen isoimmille maanomistajille. Kotanen lupasi myös selvittää olisiko vesiensuojeluratkaisuja mahdollisuuksia viedä eteenpäin metsähallituksen kautta. Ryhmässä tuli esille, että mahdollisia yhteyshenkilöitä voisivat olla Jari Lassila ja Arto Nygren.

Puhakainen kertoi yleisellä tasolla, että lintujärvillä aloitetaan lähiaikoina vieraspetojen tehopyyntiä.

6 Ahvenlampi-Hiidenlampi

Jäppilän Ahvenlammessa ja Hiidenlampeen suunniteltu sinilevää tuhoavan ultraäänilaitteen tutkimushanke on edennyt mukavasti. Roiha esitteli karkealla tasolla SYKE:n (Sinilevien ultraäänitorjunnan vaikutukset plankton-yhteisöön. Laura Härkönen, UltraPlan) hanketta, jonka

1. Miten ultraääni vaikuttaa planktonyhteisöön ja ylemmille ravintoketjun tasoille?
2. Onko menetelmä ympäristöystävällinen ja sovellettavissa rehevöitymisen haittojen torjuntaan?

Roiha kertoi, että Ahvenlammelle on myös haettu avustusta koekalastukseen. Hankkeeseen on pyydetty lisäselvityksiä talkootyön tunneista, muuten tilanne hakemuksen kanssa on sama kuin Vehka- ja Uuhilammen kohdalla.

Ruokojärven alivedenpinnan nostosta järjestetty 2 palaveria (3.11.2020 ja 19.11.2020). Pohjapaalu asennettu Kuhmosen (Matti Kuhmonen) rantaan ja samaan aikaan henkilö on opastettu havaintojen tekeminen. Havainnointia on tehty vuoden 2020 puolella pari kertaa. Näiden palaverien pohjalta myös Pieksämäen kaupunki haki avustusta suunnitteluvaiheen toteutukseen. Hankkeessa on tarkoitus tehdä perusselvitys alivedenpinnan noston edellytyksistä sekä lupahakemuksen laatiminen hankkeeseen. Muuten tilanne hakemuksen kanssa on sama kuin Vehka- ja Uuhilammen kohdalla.

Suomen metsäkeskus on suunnitellut metsätalouden vesiensuojelurakenteita Kyyveden pohjoisilla valuma-alueilla (<https://www.metsakeskus.fi/fi/ajankohtaista/yhteistyolla-vauhtia-kyyveden-metsatalouden-vesiensuojeluun>). Metsäkeskus on neuvotellut maanomistajien kanssa vesienhoitotoimenpiteistä ja kirjalliset sopimukset asiasta ovat tekeillä kevään 2021 aikana. Rakenteiden toteutus olisi tarkoitus aloittaa vuoden 2021 aikana.

Roiha tiedusteli, onko alueella toteutettu Pieksänjärven lisäksi muita hoitokalastushankkeita. Ryhmän mukaan Niskakosken alueella ha Pyhälumassa on pyydetty lahtirysällä. Saaliit olivat Niskakosken alueelta Niskajärvestä n. 730 kg ja Pyhälumasta n. 350 kg.

Kalatalousalueiden vesienhoitosuunnitelmat

Etelä-Savon kalatalousalueille on osana ympäristöministeriön vesiensuojelun
tehostamisohjelmaa laadittu vesienhoidon yleissuunnitelmat laajassa yhteistyössä sidosryhmien
kanssa. Suunnitelmien avulla aktivoidaan kunnostus- ja hoitotöiden käynnistymistä ja edistetään
vesien hyvän tilan saavuttamista. Kalatalousalueiden vesienhoitosuunnitelmat täydentävät ja
tarkentavat maakunnan kattavaa vesienhoidon toimenpideohjelmaa vuosille 2022–2027.

Suunnittelutyötä on vetänyt Etelä-Savon ELY-keskus. Mukana on muun muassa kalatalousalueiden ja kuntien edustajia sekä vesistöjen ja valuma-alueen omistajia ja toimijoita. Kevään 2021 aikana valmistuvat vesienhoitosuunnitelmat esitellään tupailtatyypisinä webinaareina kaikilla kalatalousalueilla. Tapahtumat ovat kaikille avoimia ja ilmoittautumislomake löytyy Etelä-Savon ELY-keskuksen verkkosivuilta. Tupailtojen jälkeen vesienhoitosuunnitelmat viimeistellään ja julkaistaan kalatalousalueiden verkkosivuilla. Jatkossa vesienhoitotyötä seurataan ja suunnitelmia päivitetään sidosryhmien vuosittaisissa tapaamisissa. Pieksämäki-Kyyvesi KTA-tupaillalle ei ole vielä lyöty lopullista päivämäärää, mutta todennäköisesti se järjestetään huhtikuun loppupuolella TEAMS-palaverina.

Roiha kysyi Pieksämäen jäteveden puhdistamon tulevaisuuden suunnitelmista. Uusina suunnitelmina oli puhdistamon perään tehtävä biokaasulaitos. Asiasta on laitteistokilpailutus tulossa ja myös hankkeen rahoituspuoli selviää pikapuoliin. Lisäksi laitoksen kiinteistötekniikka on viime

aikoina laitettu uusiksi. Tämän hankkeen puitteissa ei kuitenkaan tehty muutoksia itse laitoksen puhdistusprosesseihin.

Roiha tiedusteli myös Pieksämäen kaupungin hulevesi suunnitelmista. Kaupungin edustaja totesi, että Hiekanpään altaat ovat valmistuneet vuonna 2020. Muutenkin hulevesisuunnittelu on ollut osana kaupunkisuunnittelua.

9 Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin järjestettäväksi tiistai 5.10 13:00-15:00 alkaen. Kutsut ja tilaisuuden järjestämismuoto sovitaan lähempänä kokousta.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:33.

Sihteeri Toni Roiha

Liitteet

Kokouksen runko

Jakelu

Tilaisuuteen kutsutut, [Vesienhoidon blogisivut](#)